

LIFE
CLIMATE
PATH
2050

Povzetek rezultatov analize scenarijev zmanjševanja emisij TGP do leta 2050

Matjaž Česen, Center za energetska učinkovitost

Institut „Jožef Stefan“, 2.4.2021

Projekt LIFE ClimatePath2050 (LIFE16 GIC/SI/000043)
je financiran iz finančnega mehanizma LIFE, ki ga
upravlja Evropska komisija, in iz Sklada za podnebne
spremembe Ministrstva za okolje in prostor RS.

Vsebina predstavitev

- **Scenariji analize**
- **Projekcije rabe energije in emisij TGP – izbrani sektorji podrobno**
- **Projekcije rabe energije in emisij TGP – skupaj**
- **Ocena učinkov**

Ključni koraki priprave projekcij v podporo Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije 2050

Scenariji analize

Brez ukrepov (BU)

Z obstoječimi ukrepi (OU)

Z dodatnimi ukrepi (DU)
DU JE in DU SNP

Z dodatnimi ukrepi -
ambiciozni (DUA)
DUA JE in DUA SNP

Cilj TGP 2050:

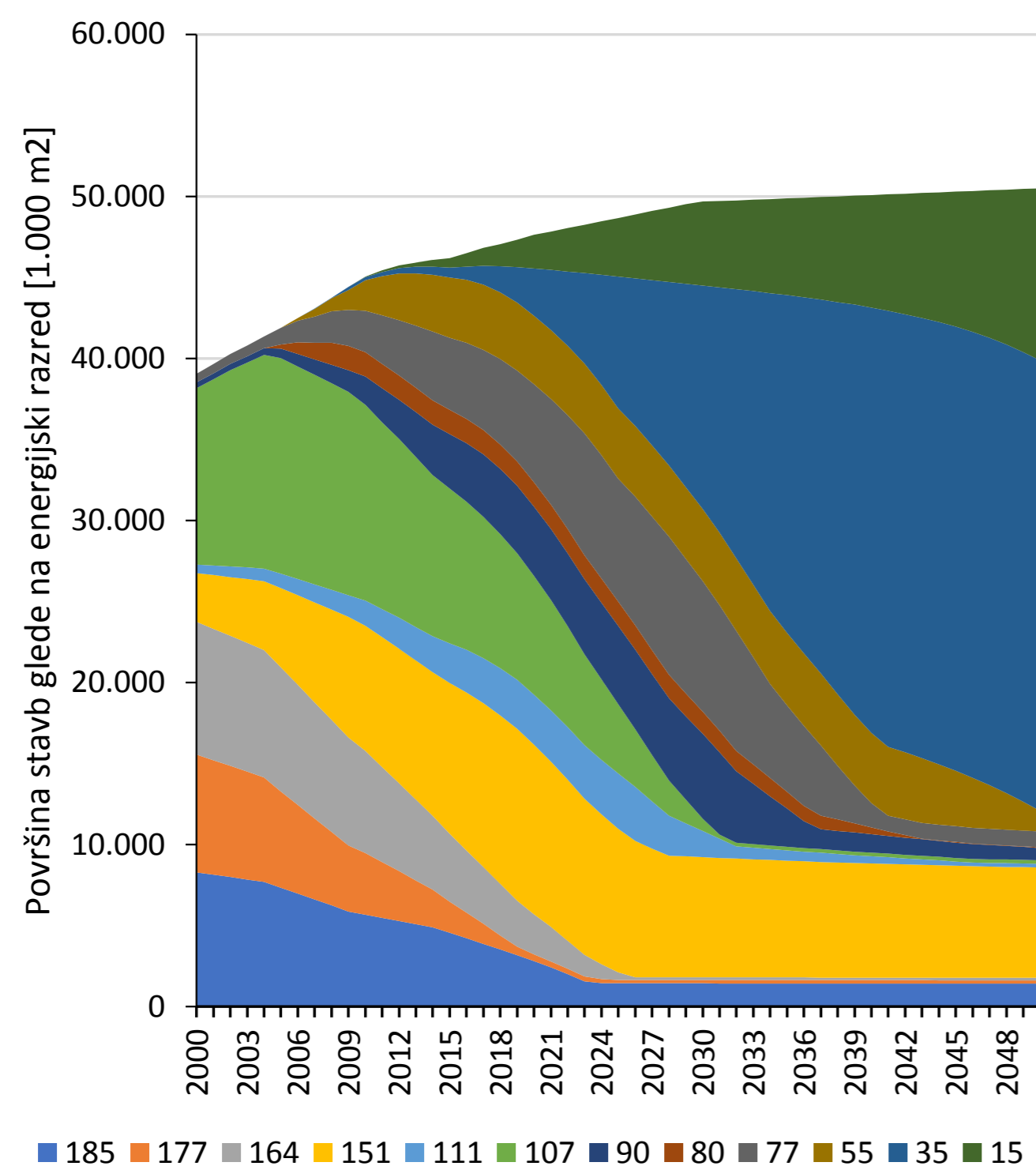
Zmerno ambiciozen
scenarij:
- 80%

Ambiciozen scenarij:
-90% do -95%
Neto ničelne emisije
TGP (kombinacija s
ponori LULUCF)

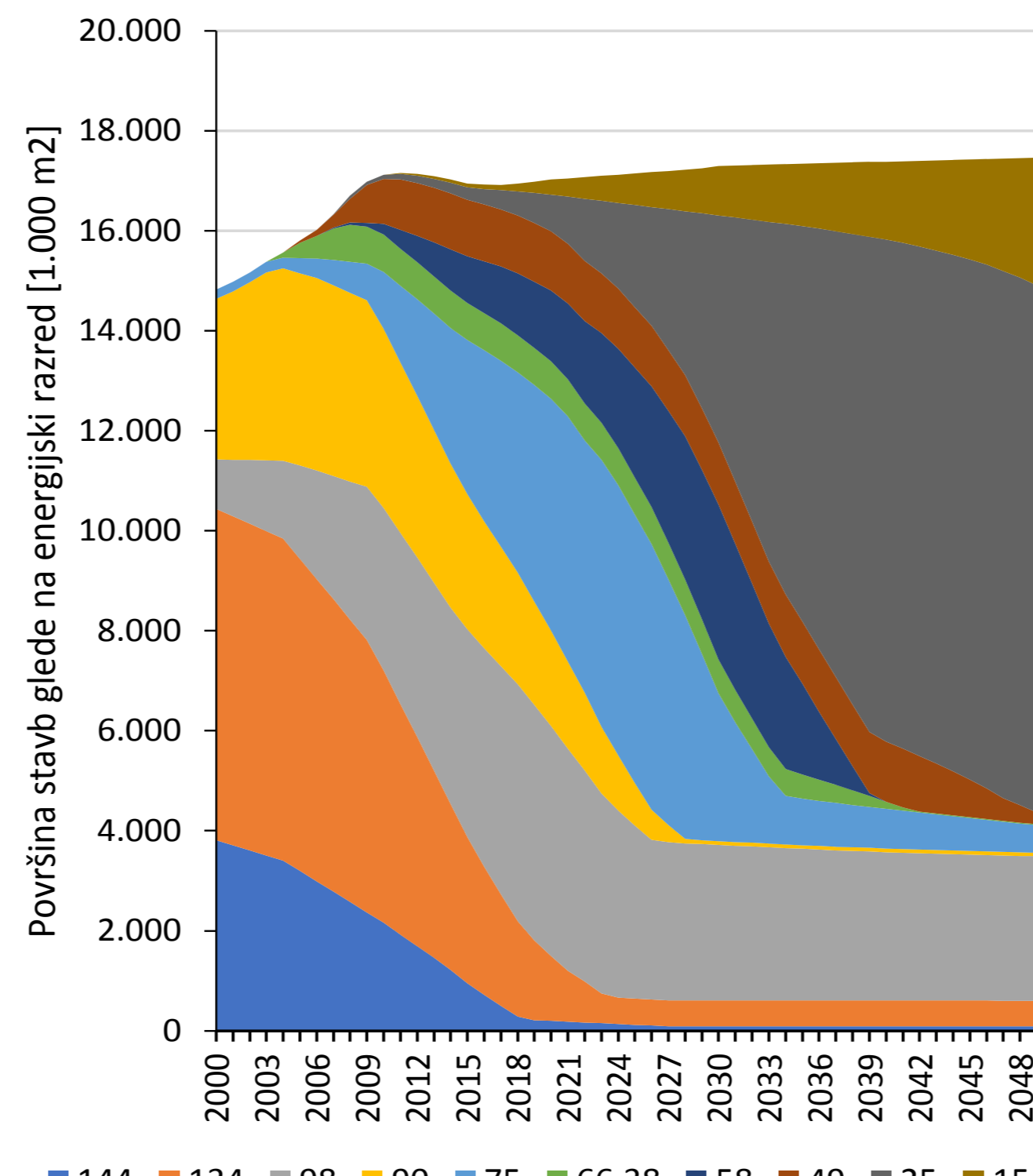
Analiziramo po dva scenarija DU in DUA:
proizvodnja električne energije z ogljično nevtralnimi
sinteznim plinom ali z jedrsko energijo

Stanovanjske stavbe – predpostavke

Površina stavb v 1.000 m²

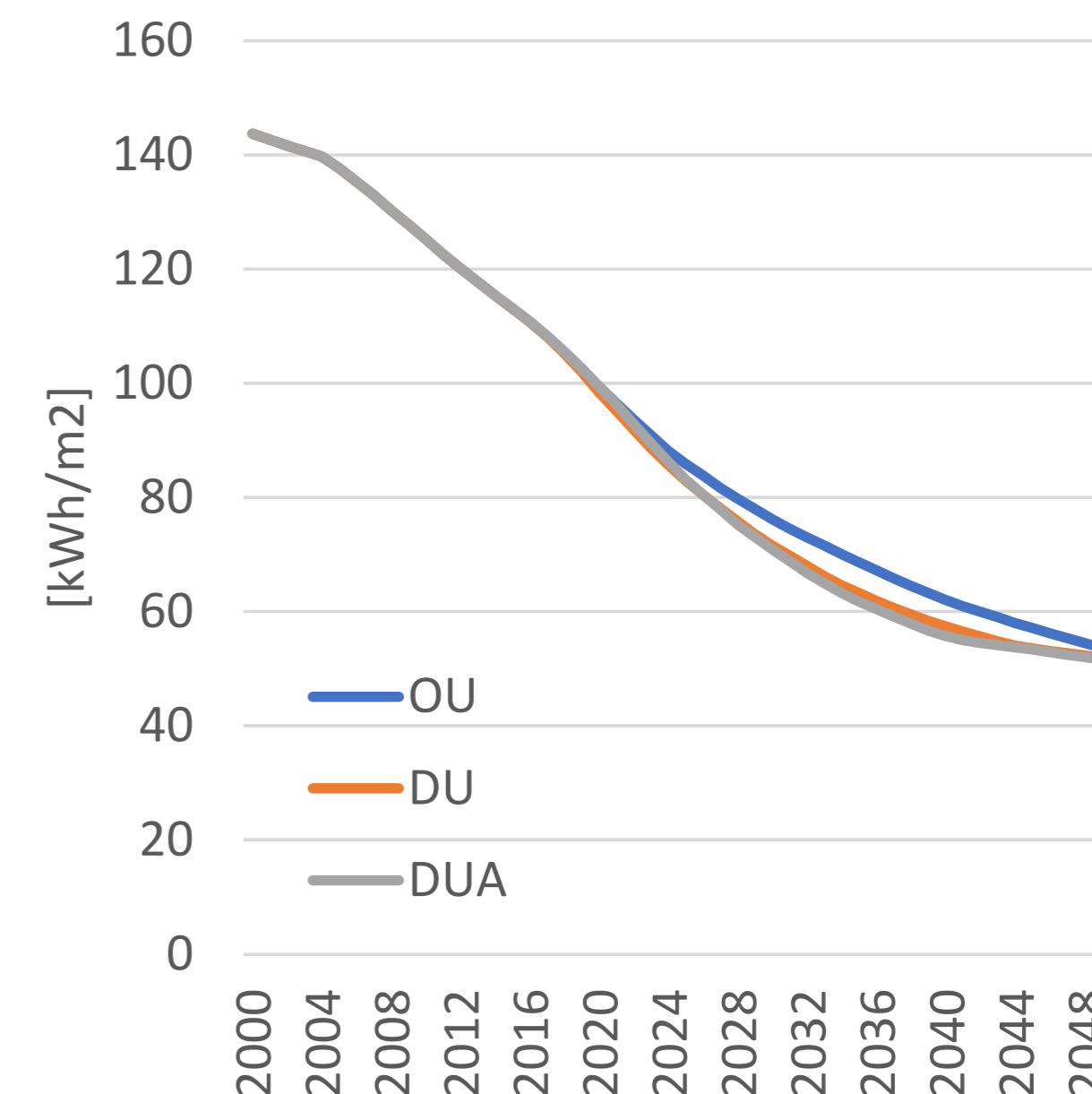

Enostanovanjske

Večstanovanjske

Energijsko število -
Stanovanjske stavbe

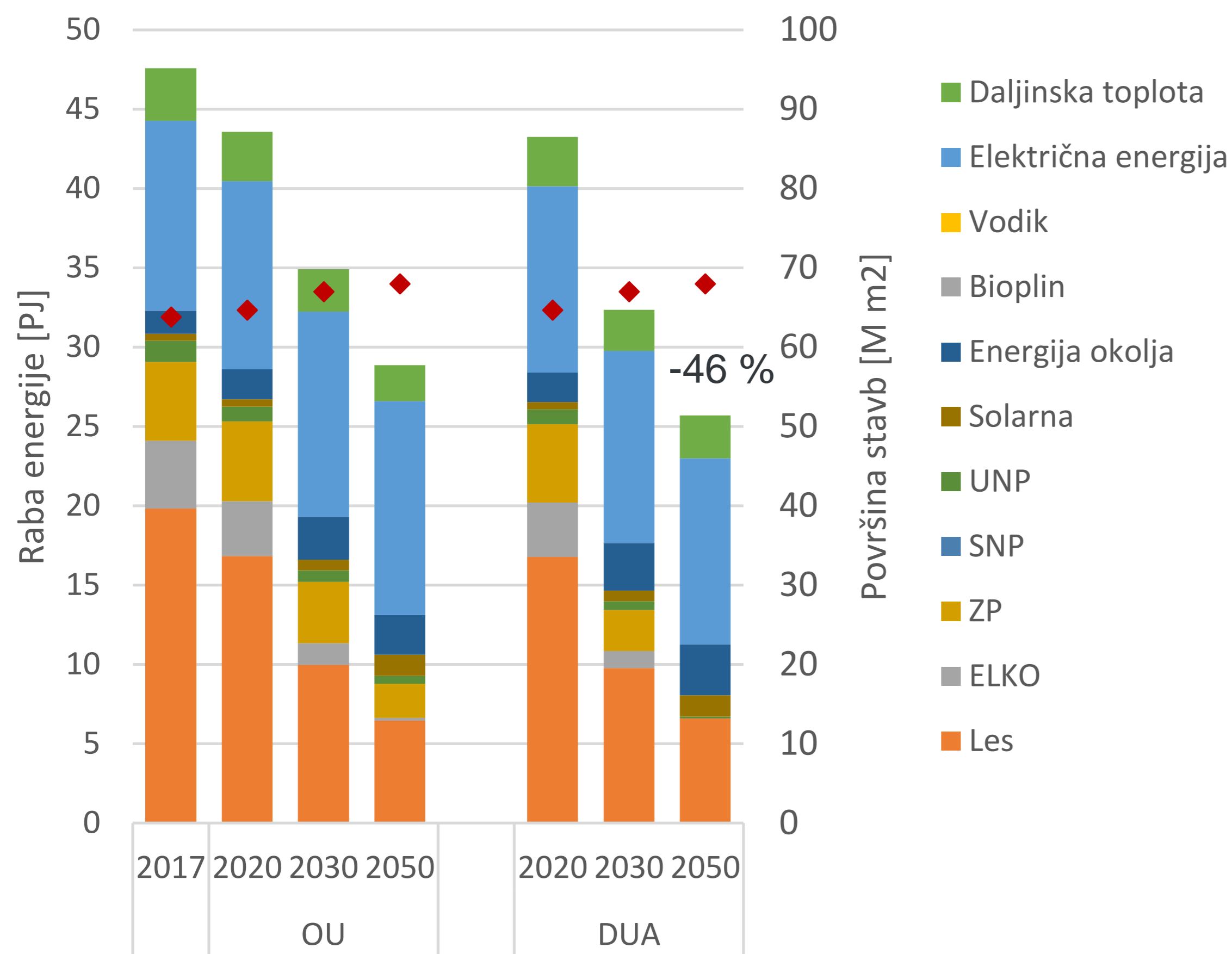

Energijsko število v
kWh/m²/leto
Energija za ogrevanje

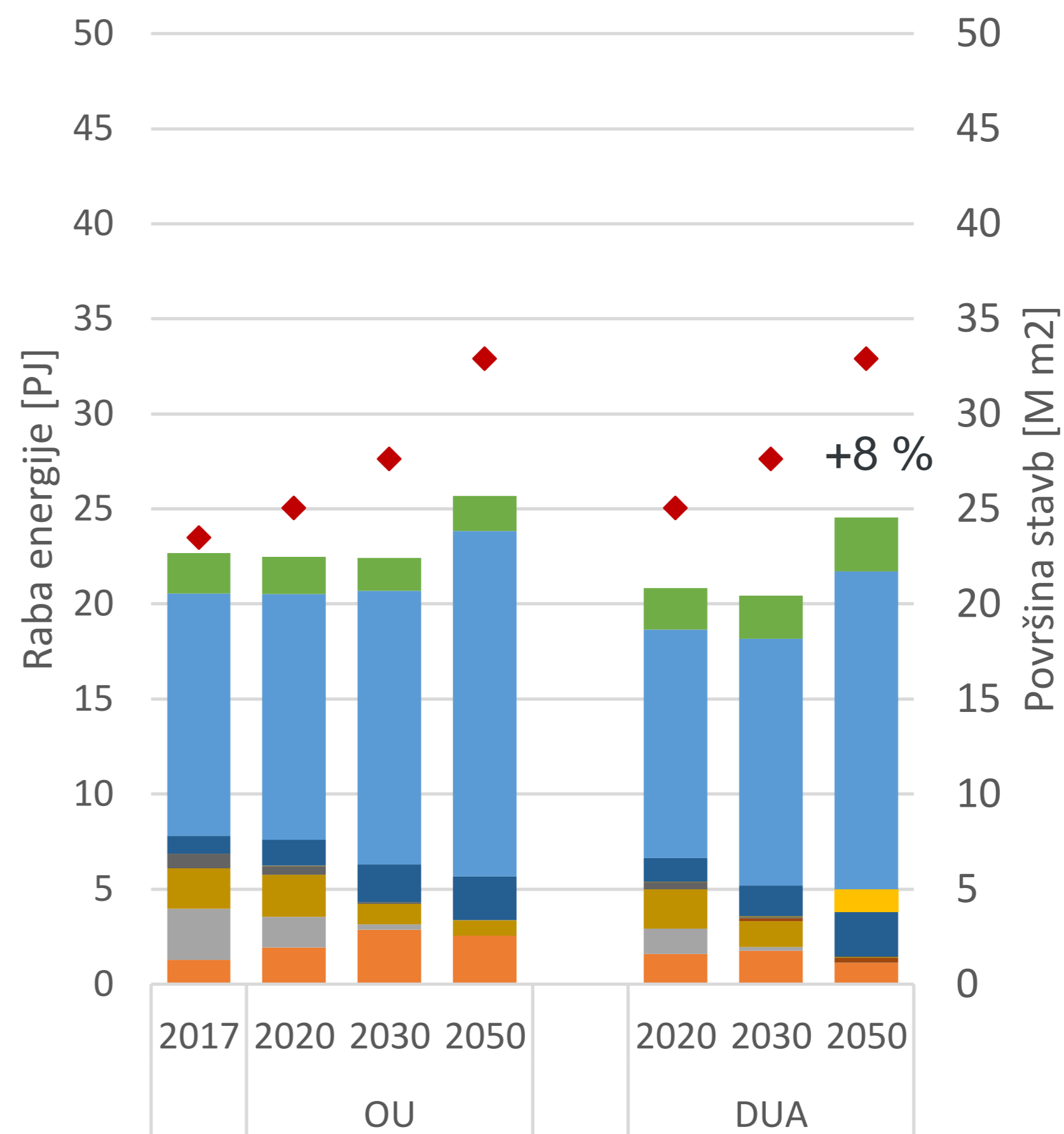
Večina stavb bo imela leta 2050 energetska število pod 35 kWh/m²/leto. Manjši delež stavb bo ostal brez celovite energetske sanacije zaradi tehničnih omejitev

Struktura rabe energije - stavbe

Gospodinjstva

Storitve

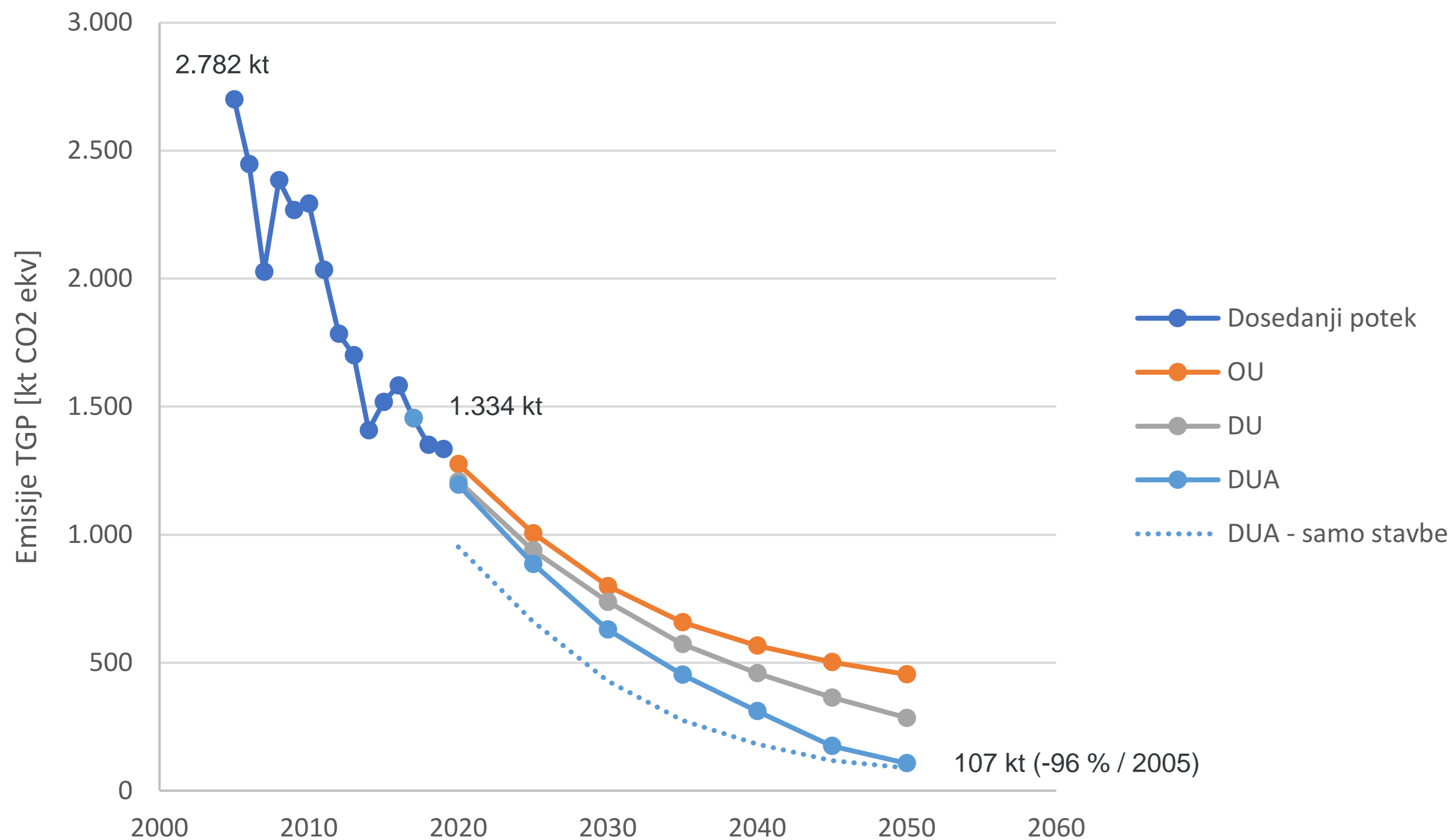

Struktura rabe energije – Stavbe skupaj

	2017	2050 DUA
Premog	0%	0%
Les	30%	15%
ELKO	10%	0%
ZP	10%	0%
SNP	0%	1%
UNP	3%	0%
Solarna	1%	3%
Geot. In e	3%	11%
Bioplin	0%	0%
Vodik	0%	2%
Električna	35%	57%
Daljinska t	8%	11%

Ostali sektorji: gospodinjstva, storitve, kmetijska mehanizacija

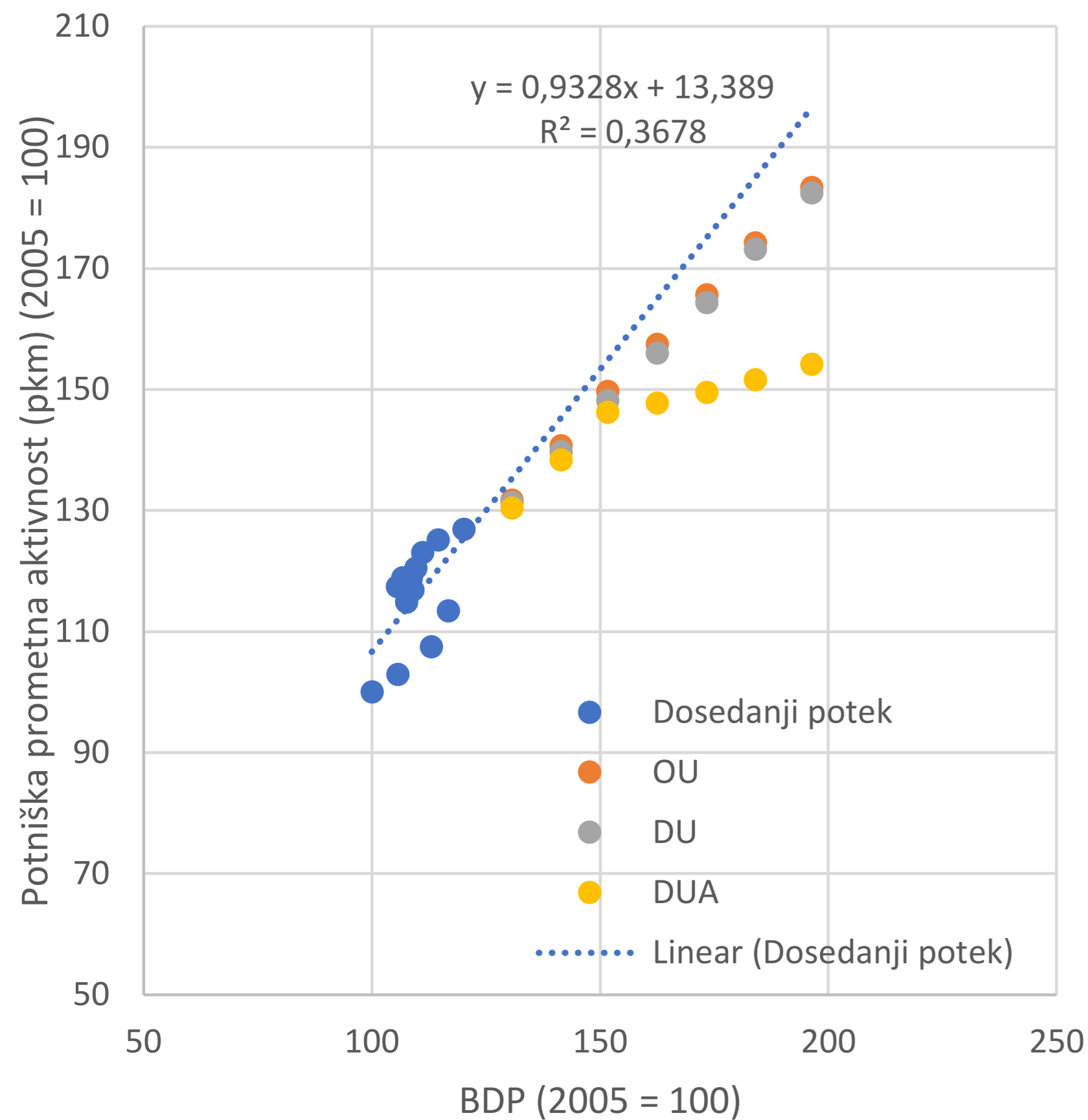

Glavni ukrepi:

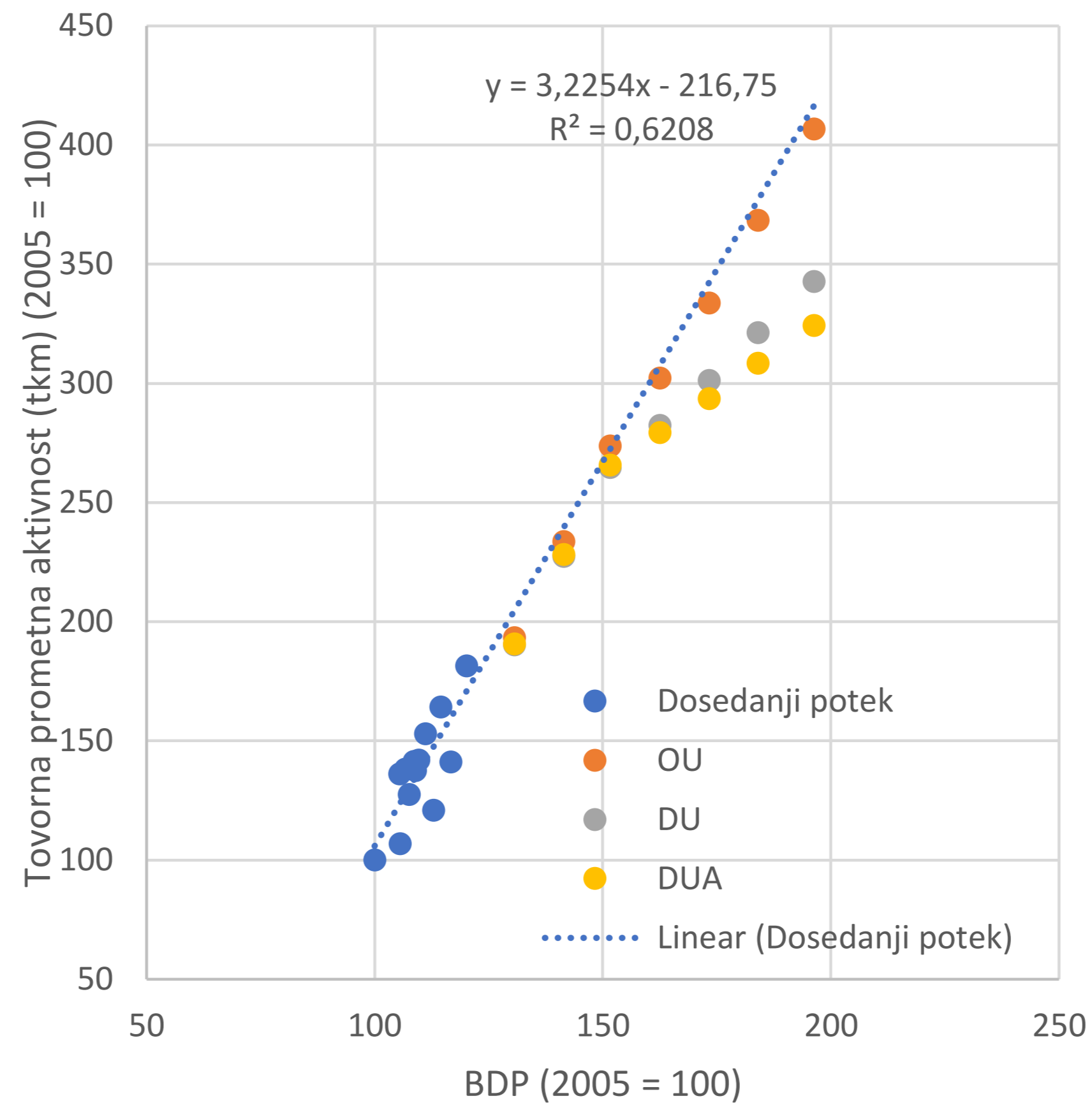
- Ukrepi učinkovite rabe energije – obnove stavb in novogradnje
- Spodbujanje bolj racionalnega obnašanja pri ogrevanju (zmanjšanje „rebound“ učinka)
- Povečanje rabe OVE (gosto naseljena območja TČ, redko naseljena območja lesna biomasa + TČ) in priključitve na sisteme DO
- Uvajanje sintetičnega plina (kjer plin ostane, plin se v DUA scenariju močno zmanjšuje)
- Kmetijska mehanizacija – največji vir emisij raba energije za traktorje – uvajanje novih tehnologij, 100 % biodizel, bioplin, elektrika, sintetična tekoča goriva

Prometna aktivnost

Odvisnost potniške prometne aktivnosti od BDP

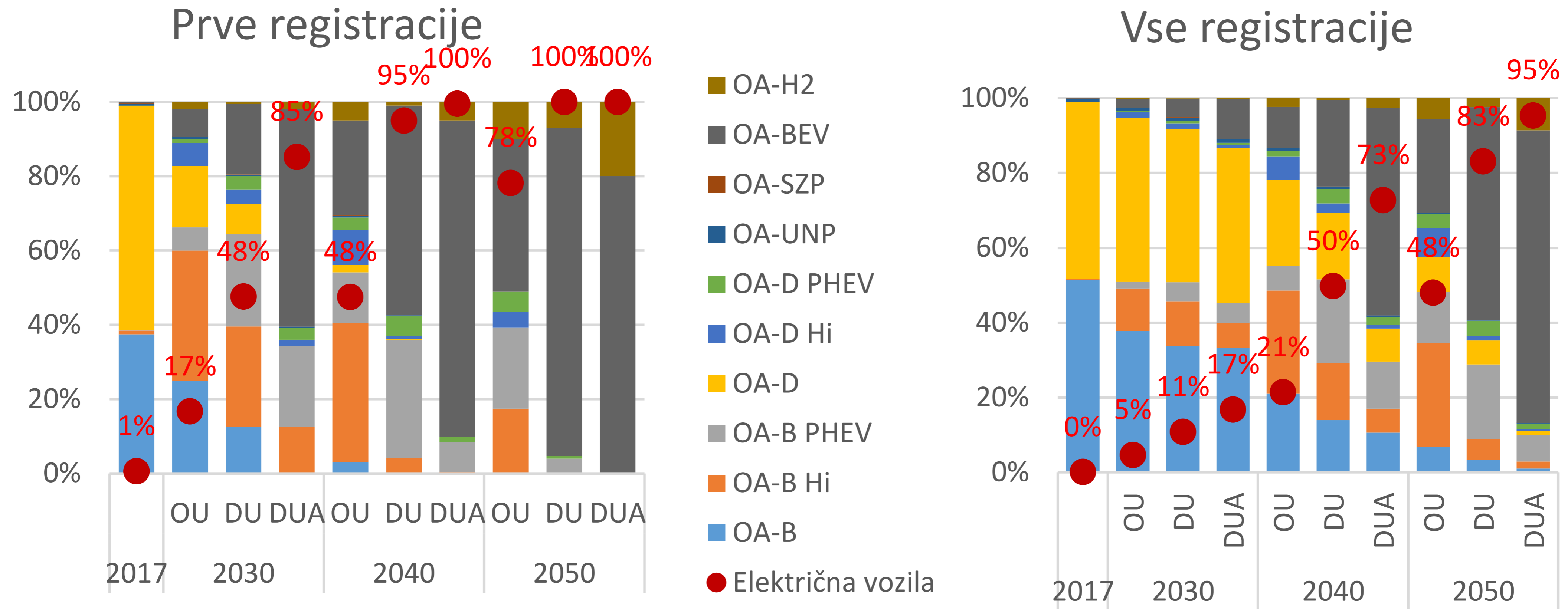
Odvisnost tovarne prometne aktivnosti od BDP

Za bistvene spremembe v rasti prometne aktivnosti bo potrebno poiskati še dodatne ukrepe – sprememba razvojne paradigme

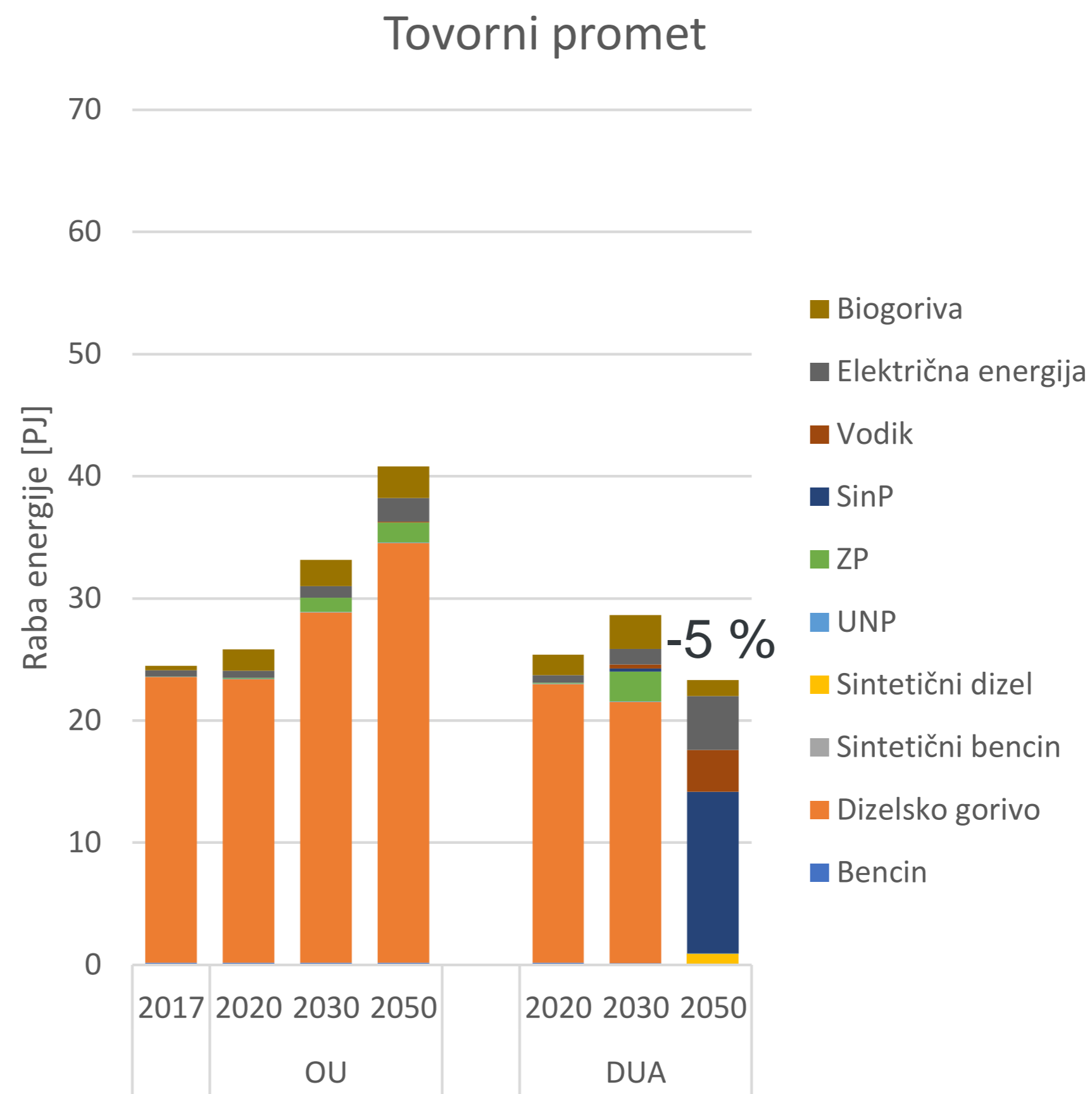
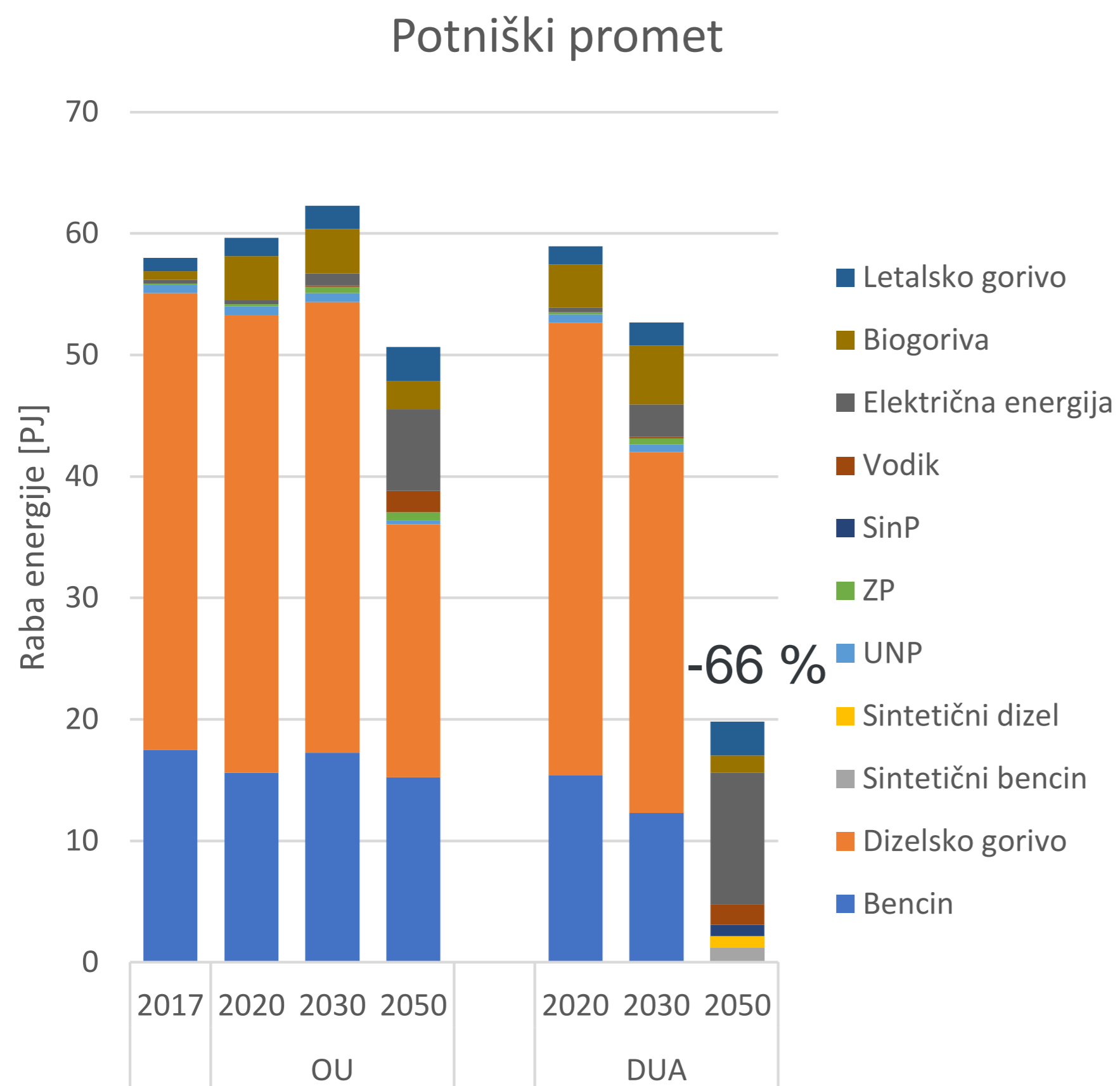

Struktura novih in vseh osebnih vozil

Ker je življenjska doba osebnih vozil zelo dolga, se bo delež električnih vozil v voznem parku povečeval počasi. Tudi če bo ta delež med novimi vozili velik, se bo poznal z zamikom.

Struktura rabe energije v prometu

Prometna aktivnost motornih vozil 2050/2017:

OU

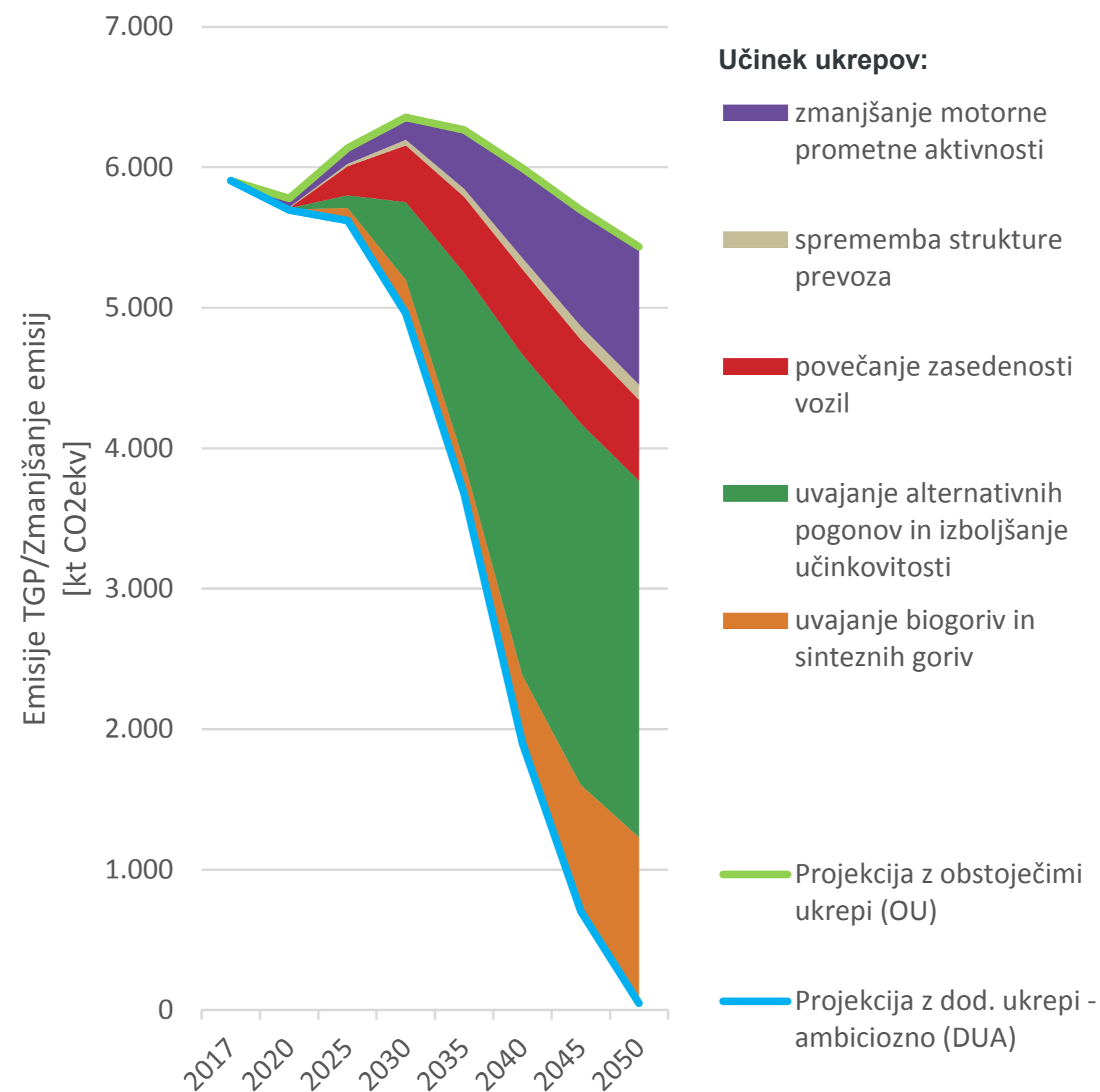
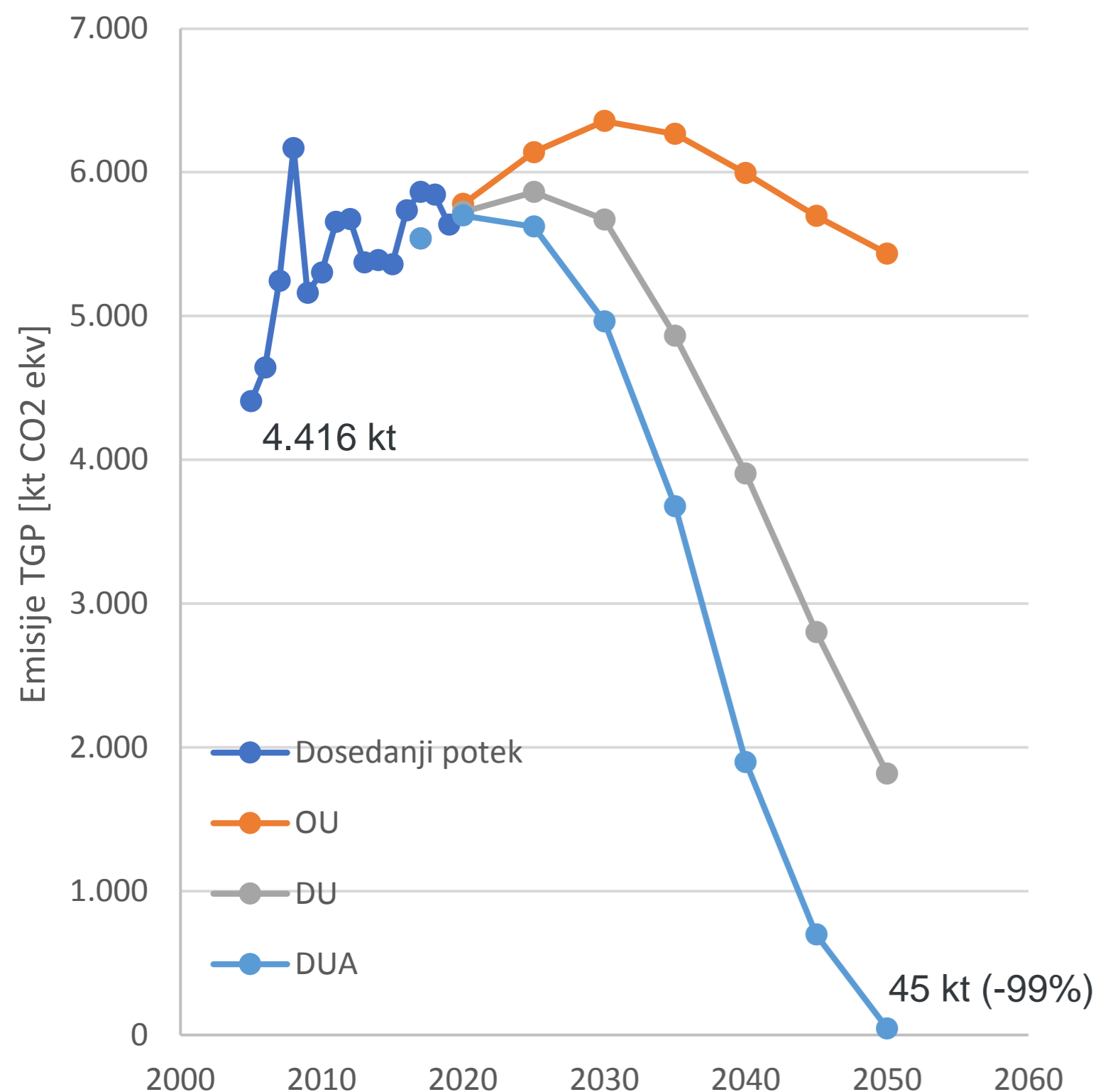
- Potniški promet +44 %
- Tovorni promet +124 %

DUA

- Potniški promet +21 %
- Tovorni promet +79 %

Sektorski kriteriji:
 Porabljen čas za prometno delo
 Eksterni stroški

Promet

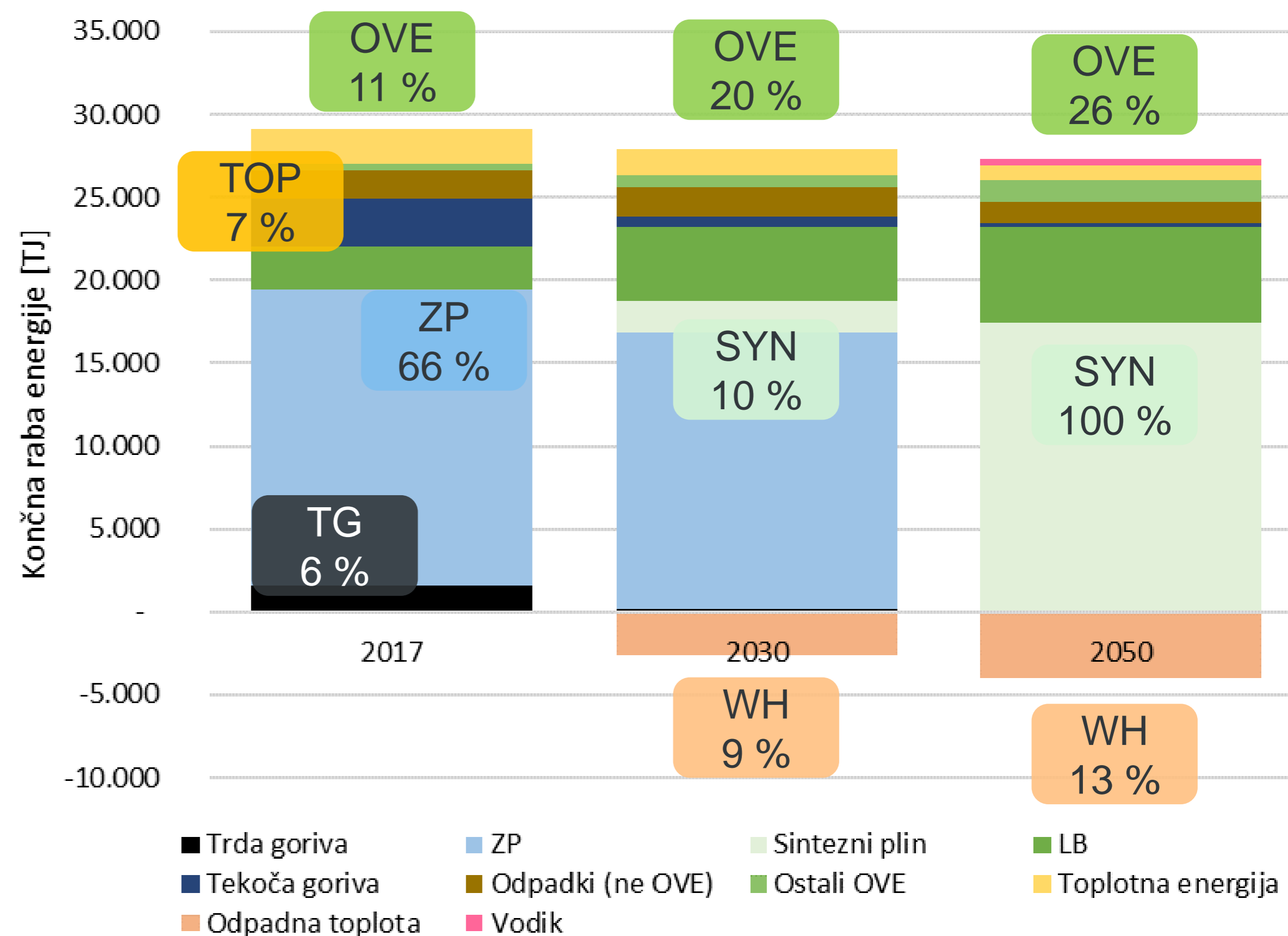
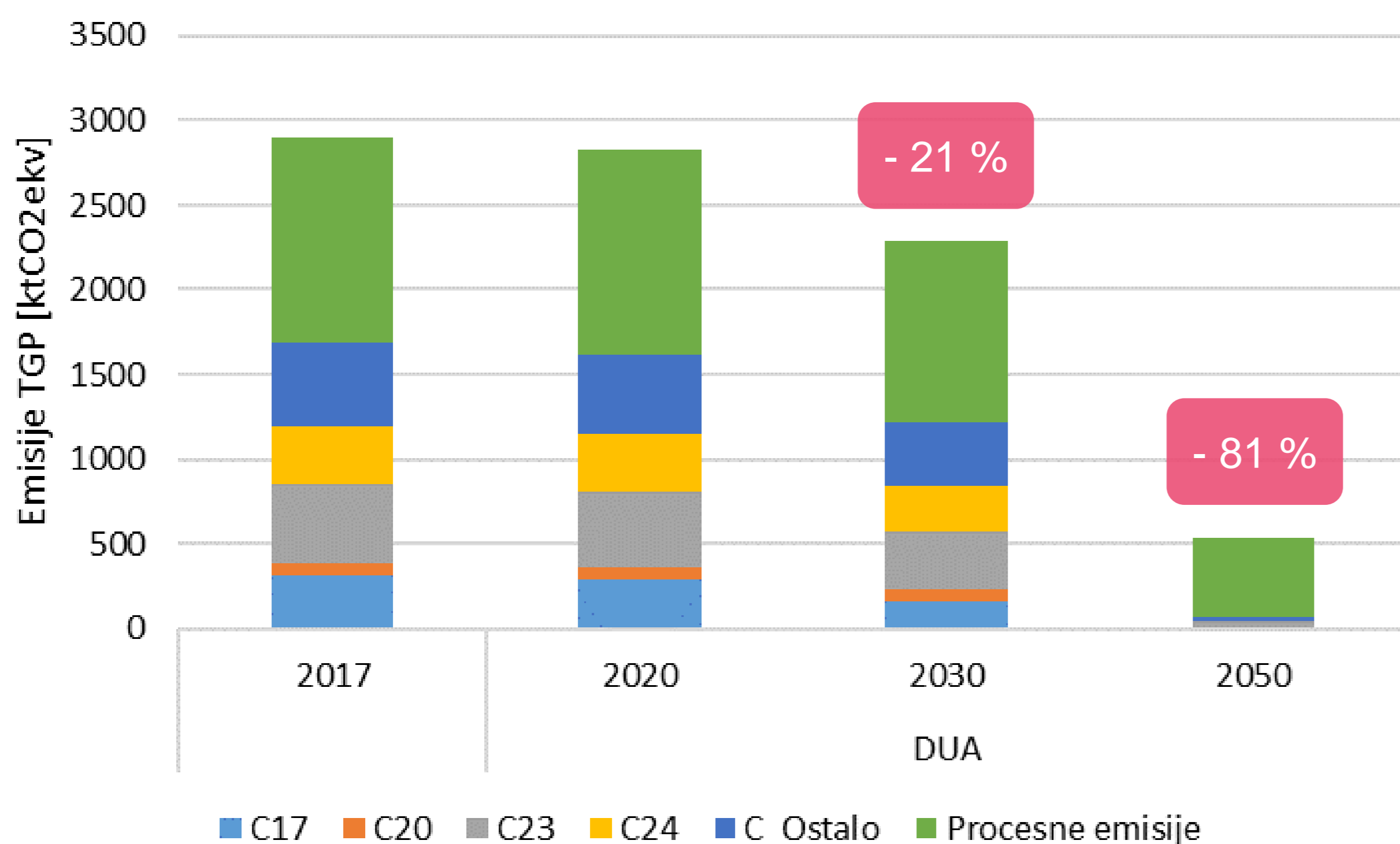

Glavni ukrepi:

- Prostorsko načrtovanje v luči zmanjševanja potreb po prevozi
- Spodbujanje dela od doma, uporabe sodobnih tehnologij
- Povečanje prevozov s kolesi in opravljenih poti peš
- Povečanje rabe JPP – do leta 2030 za 35 oz. 40 %, do 2050 za 70, 80, 116 %.
- Povečanje zasedenosti osebnih vozil
- Spodbujanje železniškega tovornega prometa
- Spodbujanje alternativnih pogonov – v potniškem prometu elektrifikacija, v tovornem prometu plinifikacija v kombinaciji s SNP
- Uvajanje sintetičnega plina (postopno od leta 2030, DU leta 2050 60 %; DUA 100%)
- Uvajanje sintetičnih tekočih goriv
- Povečanje deleža biogoriv (postopno uvajanje biogoriv 2. generacije)

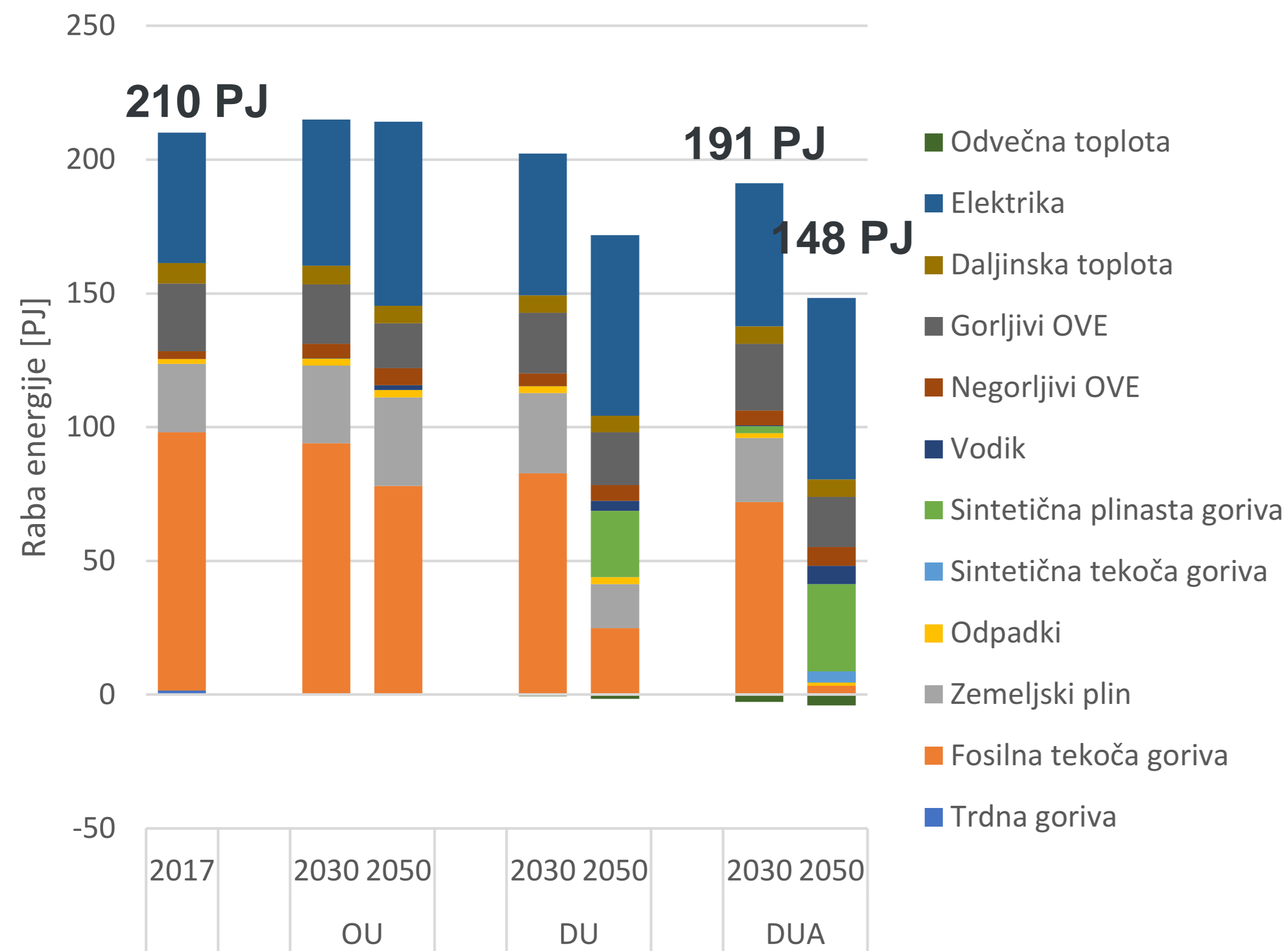
Rezultati – Industrija skupaj

Do 2030 se emisije znižajo za 21 % in do 2050 za 81 % → intenzivnejša izraba odpadne toplote, intenzivni prehod nekaterih plinskih tehnologij na električno energijo, uporabe sintetičnega plina in tehnologij CCS (C23 po 2040)

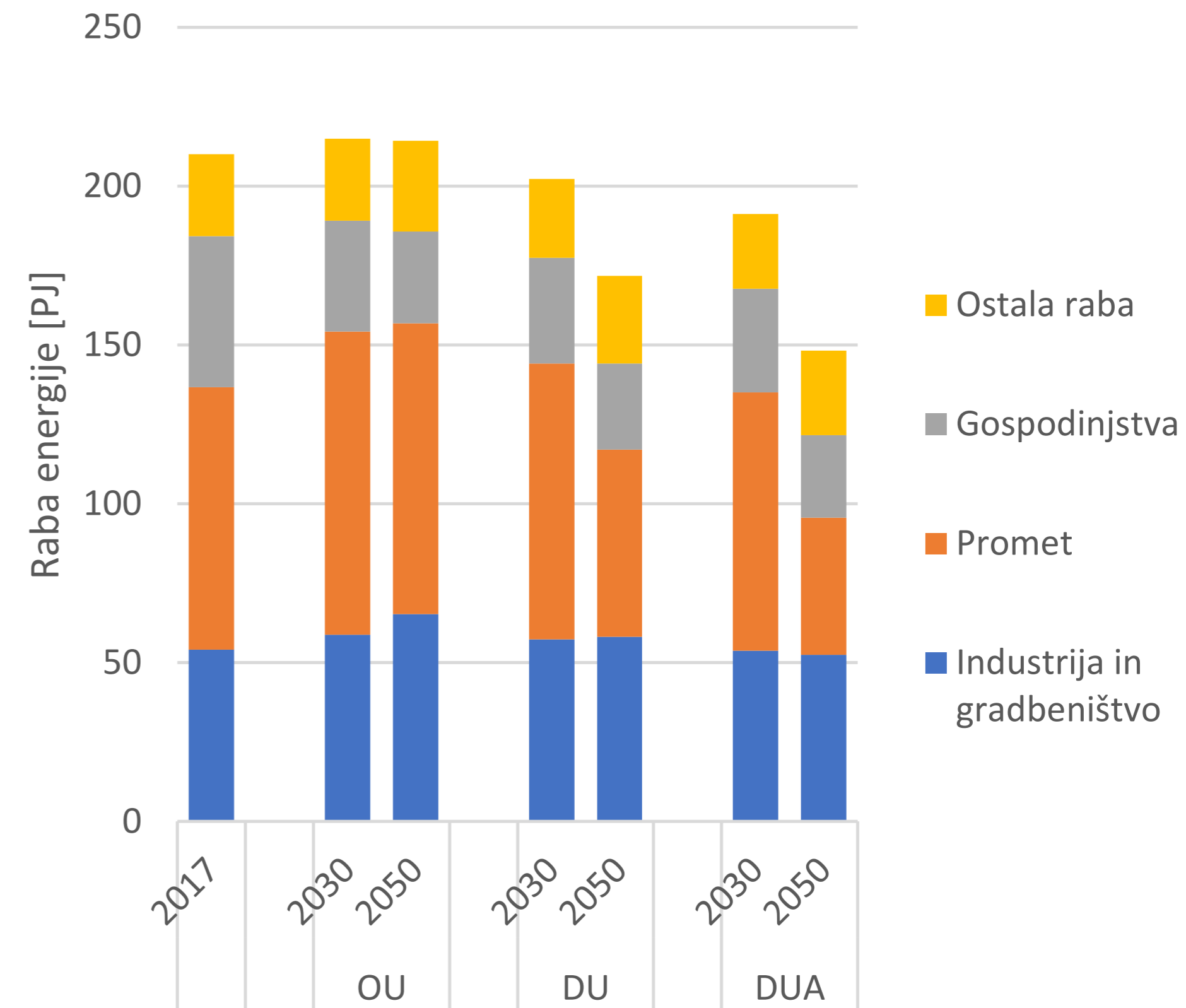

Raba končne energije

Raba končne energije - po gorivih

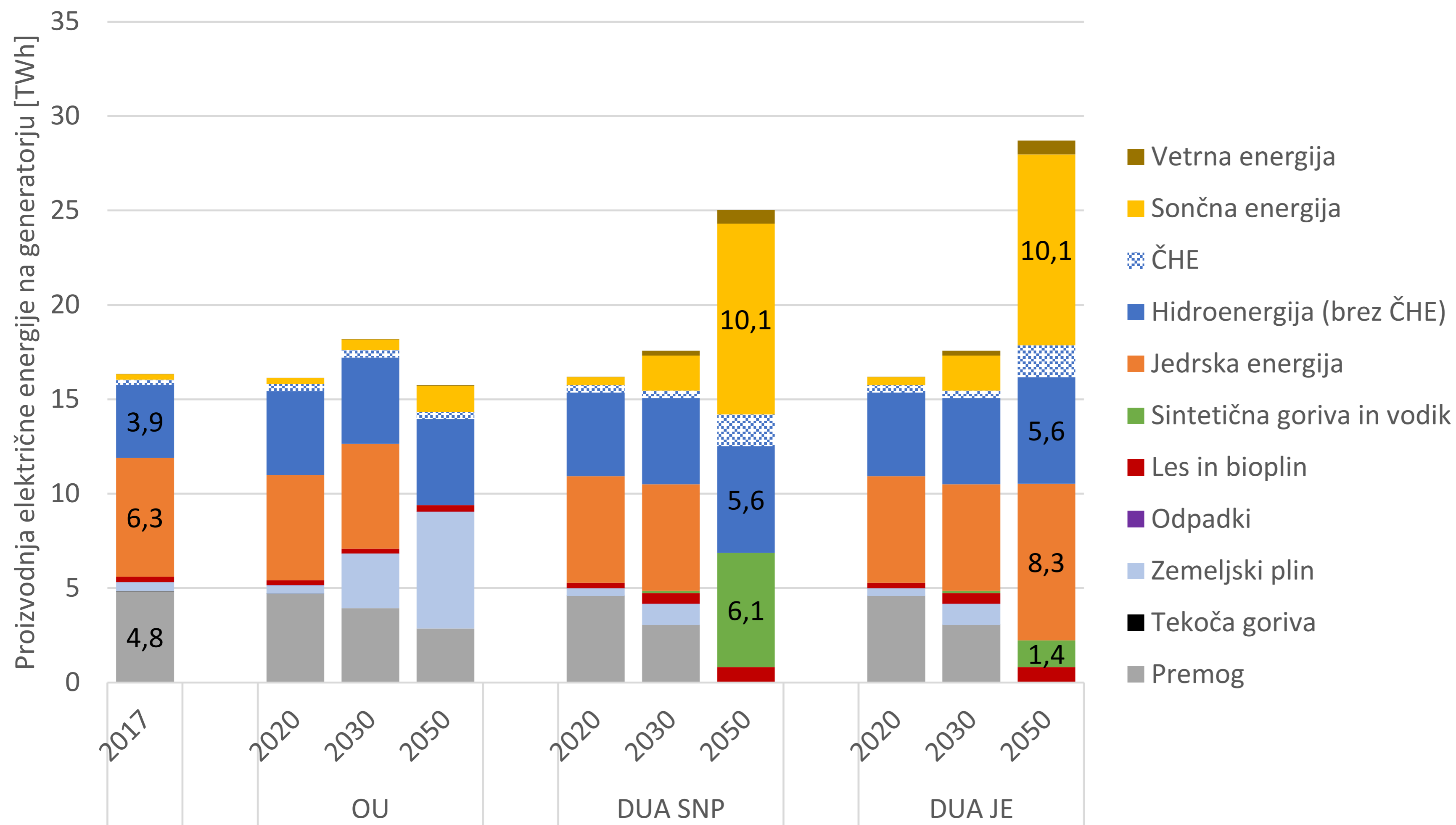

po sektorjih

Proizvodnja električne energije

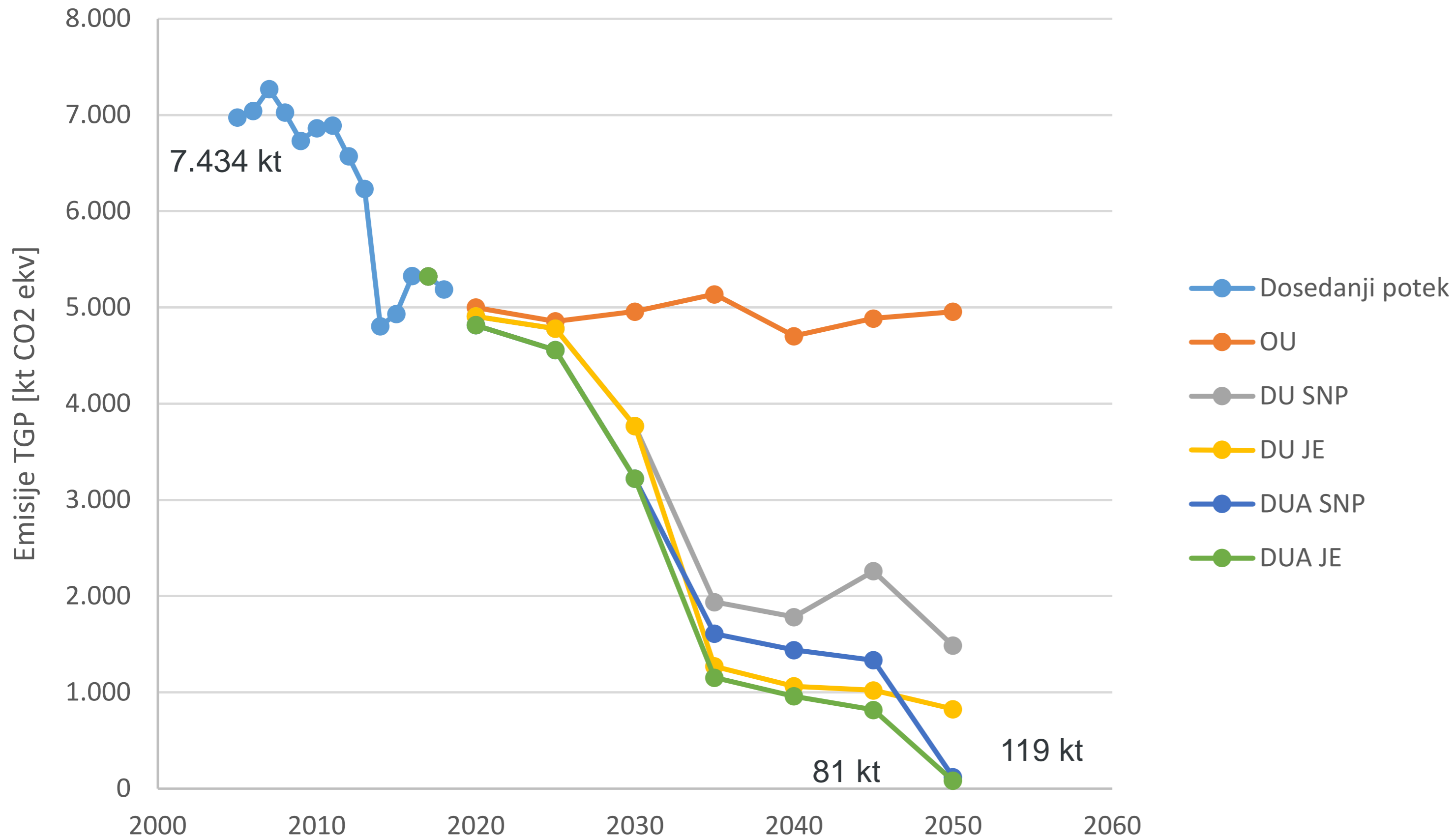
Letna proizvodnja ni dovolj – časovna in krajevna razporeditev – pomembne tudi moči (konica) – potreben razvoj omrežij

Kriteriji:

Zagotavljanje pokritosti porabe z domačo proizvodnjo

Zagotavljanje obratovalne zanesljivosti

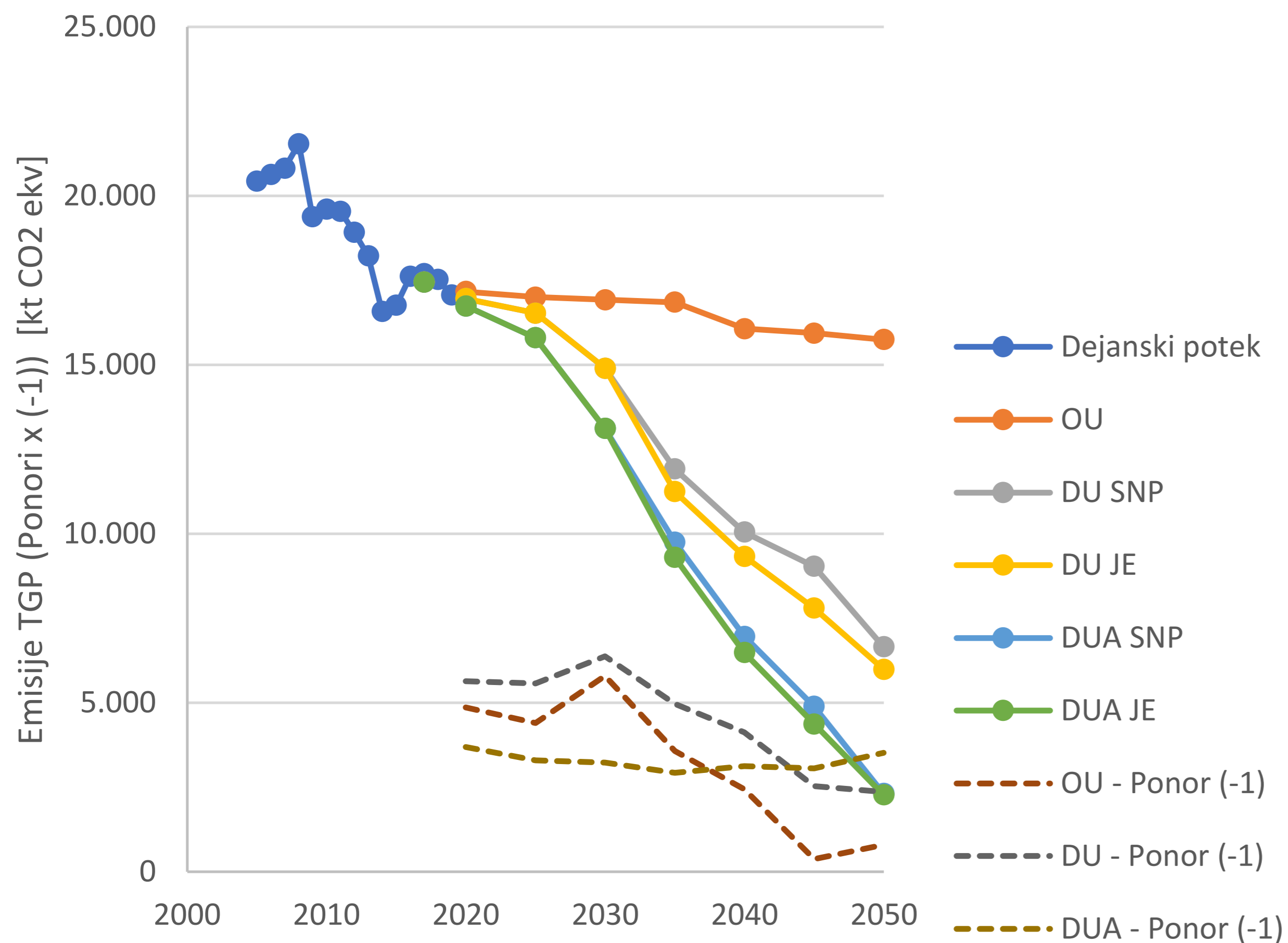
Transformacije

Glavni ukrepi:

- Močno povečanje proizvodnje električne energije iz OVE (največ elektrike leta 2050 iz sonca) – raba električne energije se poveča
- Zajem ogljika na premogovni TE – od 2035 (DU in DUA)
- Prenehanje proizvodnje električne energije iz premoga pred letom 2050 (DUA)
- Uvajanje sintetičnega plina (postopno od leta 2030, DU leta 2050 60 %; DUA 100%)
- V JE scenarijih povečanje proizvodnje elektrike iz JE, v SNP iz SNP
- Povečanje proizvodnje v HE
- V DO povečanje rabe OVE in uvedba SNP

Skupne emisije TGP

[kt CO2 ekv]	2005	2017	2020	2030	2040	2050		2030/ 2005	2050/ 2005	2050/ 2017
OU	20.519	17.453	17.170	16.924	16.070	15.746		-18%	-23%	-10%
DU SNP		17.453	16.958	14.897	10.053	6.651		-27%	-68%	-62%
DU JE		17.453	16.958	14.897	9.334	5.990		-27%	-71%	-66%
DUA SNP		17.453	16.745	13.118	6.967	2.309		-36%	-89%	-87%
DUA JE		17.453	16.745	13.118	6.485	2.271		-36%	-89%	-87%

Slovenija do leta 2050 po projekcijah z ambicioznimi dodatnimi ukrepi doseže neto ničelne emisije

Projekcije emisij po sektorjih

	2005	2017	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
DUA SNP									
Transformacije	6.974	5.324	4.816	4.558	3.221	1.610	1.440	1.334	119
Industrija	2.485	1.679	1.627	1.519	1.276	1.166	927	537	75
Promet	4.416	5.541	5.700	5.623	4.964	3.678	1.899	699	45
Ostali sektorji	2.661	1.456	1.195	886	629	453	311	175	107
Industrijski procesi	1.426	1.208	1.207	1.146	1.066	1.010	629	522	471
Kmetijstvo	1.709	1.688	1.734	1.716	1.700	1.618	1.572	1.457	1.343
Odpadki	848	557	465	355	262	220	189	166	148
SKUPAJ	20.519	17.453	16.745	15.803	13.118	9.756	6.967	4.888	2.309

DUA JE

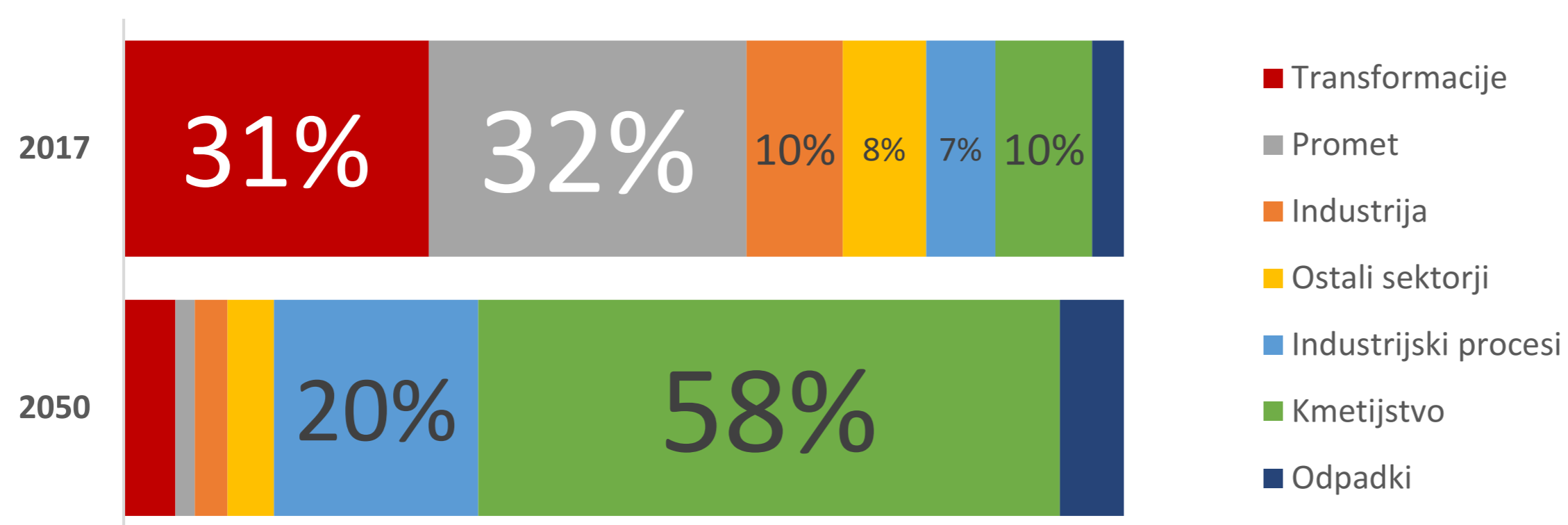
Transformacije	6.892	5.324	4.816	4.558	3.221	1.152	958	817	81
SKUPAJ	20.437	17.453	16.745	15.803	13.118	9.297	6.485	4.372	2.271

2050/ 2005	2050/ 2017
-98%	-98%
-97%	-96%
-99%	-99%
-96%	-93%
-67%	-61%
-21%	-20%
-83%	-73%
-89%	-87%

Delež 2017	Delež 2050
31%	5%
10%	3%
32%	2%
8%	5%
7%	20%
10%	58%
3%	6%

-99%	-98%
-89%	-87%

31%	4%

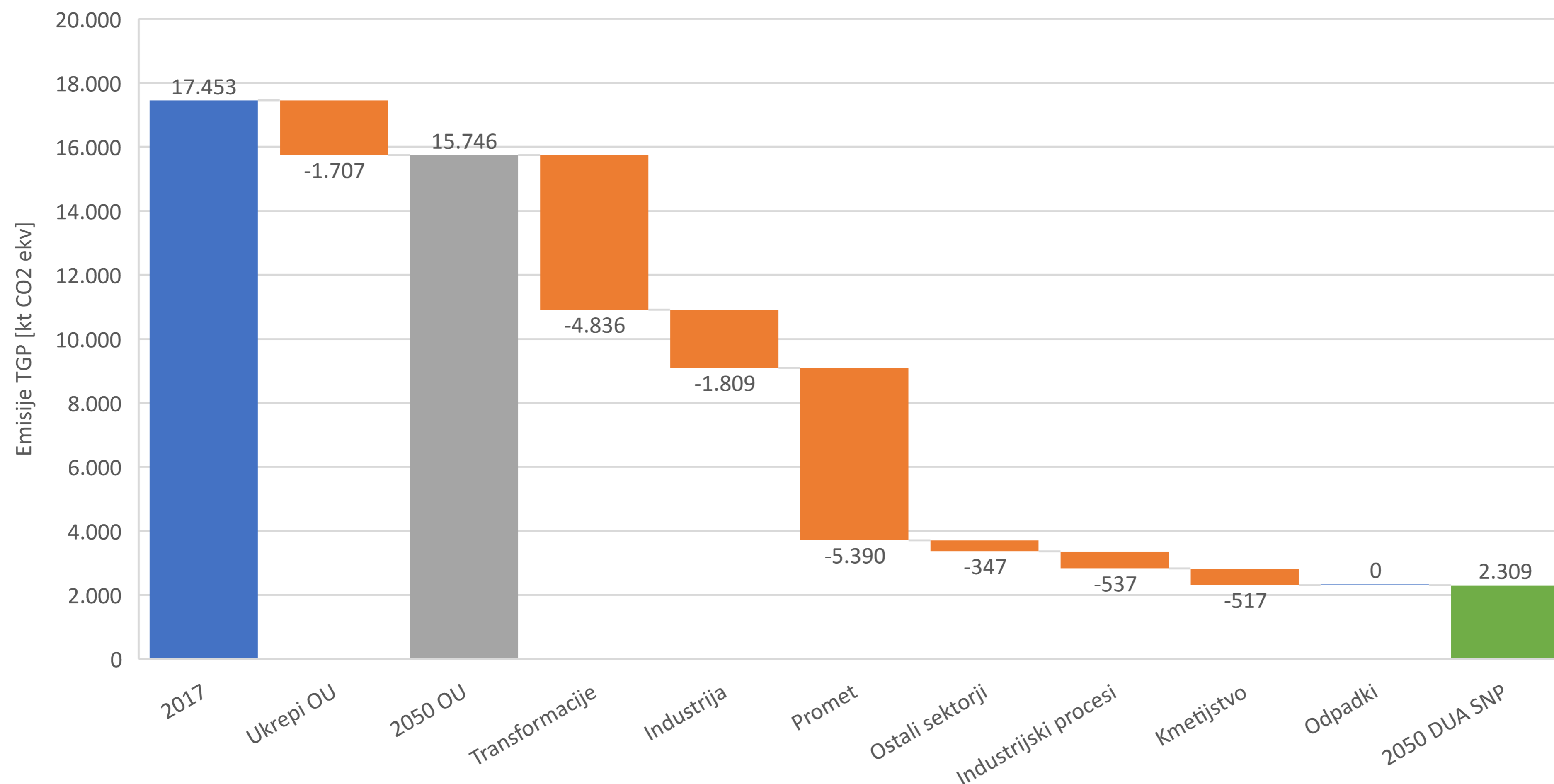

Glavni vir emisij:

2017 Promet, Transformacije (63 %)

2050 Kmetijstvo, Ind. procesi (79 %)

Zmanjšanje emisij (scenarij DUA SNP)

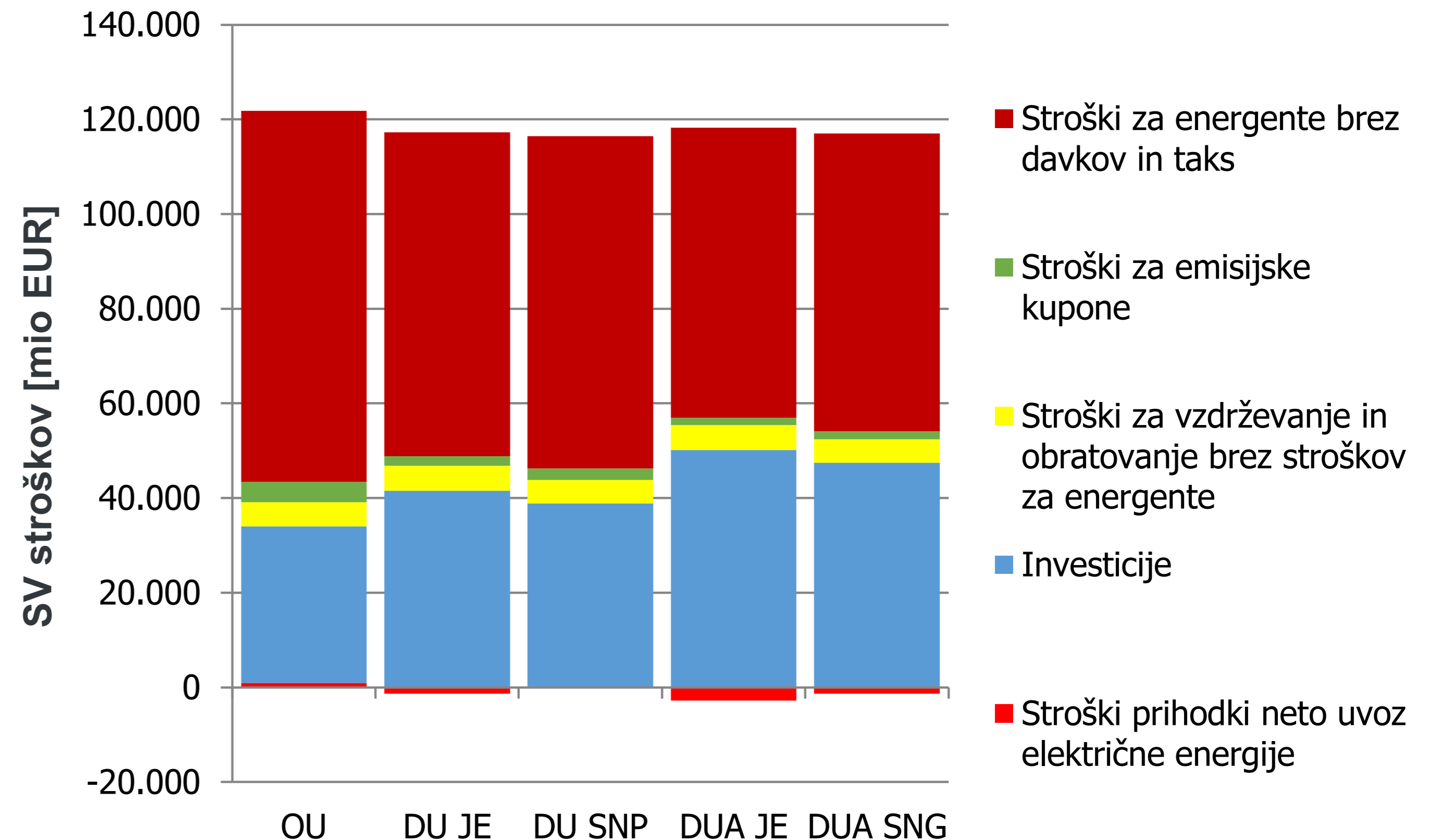

Rezultati - stroški prehoda

Med scenariji ni bistvenih stroškovnih razlik.

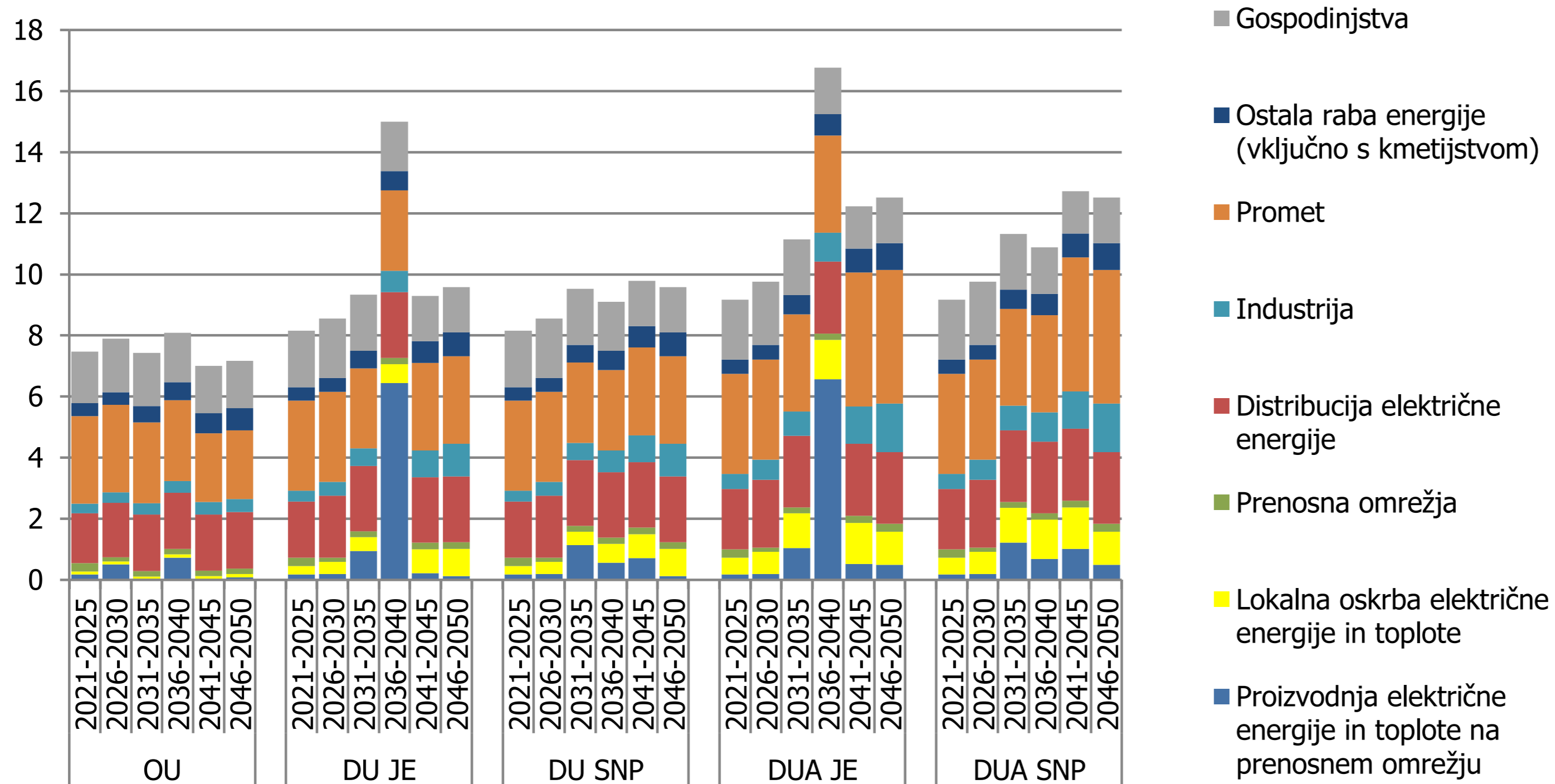
Razlike so v strukturi stroškov: **pri ambicioznih scenarijih je delež investicijskih stroškov večji, delež stroškov za energente in emisijske kupone pa manjši.**

Stroški za uvoženo energije se v bolj ambicioznih scenarijih znatno zmanjšajo

Vrednost investicij

Stroški za investicije [mio EUR]

Investicije po scenarijih:

- **OU** 45 mlrd EUR,
- **DU JE** 60 mlrd EUR,
- **DU SNP** 55 mlrd EUR,
- **DUA JE** 72 mlrd EUR in
- **DUA SNP** 66 mlrd EUR.

Sektorji po deležu v celotni vrednosti investicij:

- **28–34 %** promet,
- **19–24 %** distribucija el.en.
- **14–22 %** gospodinjstva
- **3-13 %** proizvodnja el. en. (>10 MW)
- **5–9 %** industrija
- **1–9 %** lokalna oskrba z energijo
- ...

Ocena makroekonomskih učinkov do leta 2030

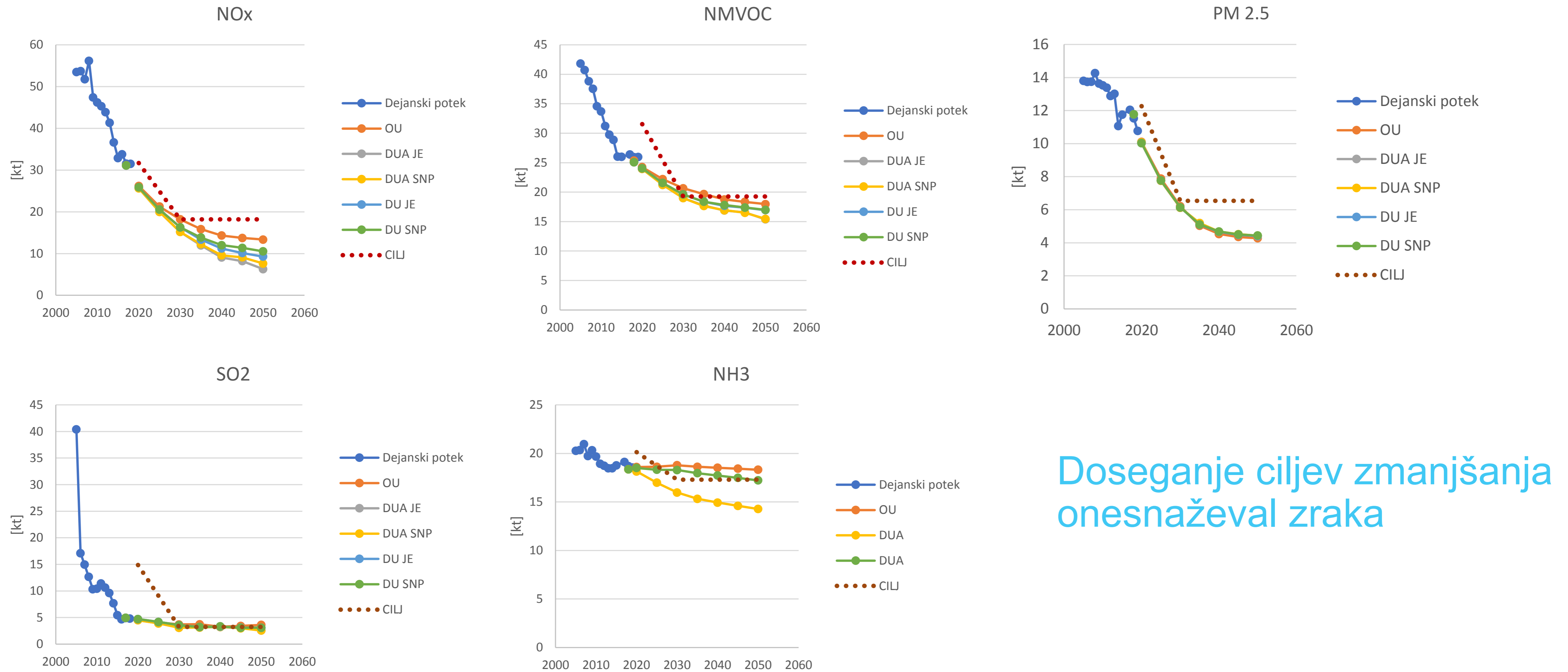
- Investicije vodijo v energetska učinkovitost. Posledica nižjih cen inputov je porast povpraševanja po delovni sili, znižanje brezposelnosti in povečanje proizvodnje. Pozitiven je tudi učinek na cene življenjskih potrebščin in razpoložljiv dohodek gospodinjstev.
- Primerjava scenarijev DU in DUA. Prikazano je izboljšanje glede na scenarij OU v letu 2030:

	DU	DUA
BDP *	+1,1%	+2,1%
Zasebna potrošnja*	+1,5%	+2,2
Zaposlenost	+0,9%	1,4%

Rast BDP in zasebne potrošnje je obravnavana vrednostno in je ne smemo interpretirati kot rast materialne proizvodnje in potrošnje.

- Pozitivni so tudi učinki na druge kazalce (izvoz, investicije, realna cena dela)

Projekcije emisij onesnaževal zraka

Doseganje ciljev zmanjšanja onesnaževal zraka

Zaključek (1)

- **Znatno zmanjšanje emisij je možno, zahteva pa ambiciozno izvajanje ukrepov v vseh sektorjih ter tudi tehnološki razvoj – zahteva velike spremembe**
- **Zmanjševanje emisij TGP ima pozitivne učinke tudi na drugih področjih – ekonomija / onesnaževala zraka / sociala**
- **Zamenjava tehnologij se ne bo zgodila sama od sebe – potrebno izobraževanje / usposabljanje / ozaveščanje širokega spektra javnosti**
- **Obnašanje uporabnikov je pomemben segment za doseganje zmanjšanja emisij**
- **Sprememba razvojne paradigme pomemben element**

Zaključek (2)

- **Projekcije omogočajo poglobljeno analizo doseganja ciljev in različnih poti do tja – osvetlitev povezave med zunanjimi dejavniki / ukrepi / doseganjem ciljev**
- **Modeli so kompleksna orodja, ki pokrivajo zelo širok spekter dejavnosti**
- **Modeliranje postaja vedno bolj zapleteno – prepletanje sektorjev / nove tehnologije / večja ločljivost – nujen reden razvoj orodij**
- **Priprava in ovrednotenje različnih scenarijev zahteva povezovanje različnih strok**

Hvala za pozornost!

matjaz.cesen@ijs.si

Vodilni partner projekta LIFE Climate Path 2050:

Vodilni partner projekta LIFE Climate Path 2050:

ELEK,
načrtovanje,
projektiranje in
inženiring, d.o.o.

**Gradbeni
Inštitut ZRMK,**
d.o.o.

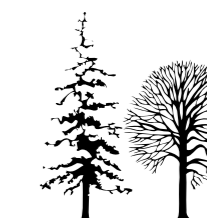
**Inštitut za
ekonomska
raziskovanja**

**Kmetijski
inštitut Slovenije**

**PNZ svetovanje
projektiranje,
d.o.o.**

**Gozdarski
inštitut Slovenije**

www.PodnebnaPot2050.si

Odgovori na zastavljena vprašanja

Kdaj je bilo v Sloveniji uveljavljeno obdavčenje emisij CO₂?

- a) med 1990 in 2000
- b) med 2000 in 2010
- c) med 2010 in 2020
- d) Slovenija tovrstnega davka nima

Odgovor: CO₂ taksa je bila uvedena leta 1996.

Kolikšen delež emisij iz prometa v Sloveniji prispeva potniški promet:

- a) 1/3
- b) 1/4
- c) 1/2
- d) 2/3

Odgovor: Osební promet prispeva v Sloveniji dvakrat več emisij kot tovorni promet, delež je, torej 2/3.

Največji izzivi

Promet

- prometno delo/prevoženi kilometri
- JPP
- razogličanje: tovorni + osebni (EV)

Energetika

- omrežja + konice povpraševanja proizvodnje
- nove brezoglične elektrarne
- razogličanje zemeljskega plina
- Cene/oskrba z energijo – zlasti pozimi - shranjevanje

Industrija

- prestrukturiranje – višja DV
- prehod v **nizkooglično krožno gospodarstvo**

Stavbe

- celovite trajnostne prenovе

Odpadki

Kmetijstvo

- učinkovitost reje, racionalna raba gnojil